Sofinancira
Evropska unija

LIFE za naravo in biotsko raznovrstnost

Podprogram Narava in biotska raznovrstnost

NARAVA
NAT

Info dan LIFE 10. 11. 2026

Alenka Ivačič

life-slovenija.mope@gov.si www.lifeslovenija.si

Life Slovenija

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OKOLJE IN PROSTOR

EN PODPROGRAM, DVA SKLOPA

Naravovarstveni ukrepi ali upravljanje?

	Narava in biotska raznovrstnost (NATURE)	Upravljanje in informiranje (GOV)
Glavni cilj	boljše stanje prostoživečih vrst in naravnih habitatov	boljše izvajanje naravovarstvene zakonodaje z ozaveščanjem, nadzorom in prenosom dobrih praks
Velikost projekta	**2–13 mio EUR**	**1–2 mio EUR**
Št. projektov	**≈ 30**	**≈ 5**
Sofinanciranje EU	**do 60 %** (do 75 %*)	**do 60 %**
Razpis 2026	**166 mio EUR**	**7,5 mio EUR**
Trajanje	največ 10 let	največ 10 let

*75 % le za projekte, ki ciljajo izključno na prednostne habitate in vrste. Prispevek EU nad 5 mio EUR zahteva izjemen in dobro utemeljen učinek.

KAJ PODPROGRAM ŽELI DOSEČI

Ohranjanje in obnova narave na kopnem, v sladkih vodah in morju

- Financira ukrepe samo za prostoživeče vrste ter naravne in polnaravne habitate/ekosisteme
- Izvaja direktivi o pticah in habitatih ter uredbo o invazivnih tujerodnih vrstah
- Prispeva k uredbi o obnovi narave in strategiji EU za biotsko raznovrstnost do 2030
- Prednost imajo ukrepi iz prednostnega okvira ukrepanja (PAF) in nacionalnega načrta za obnovo narave

173,5 mio EUR okvirno za podprogram v letu 2027 (SAP projekti)*

SKLOP

Narava in biotska raznovrstnost

DVE PODROČJI UKREPANJA

Prostor za naravo in varstvo vrst

Prostor za naravo
SPACE FOR NATURE

Prostorski ukrepi za habitate, znotraj in zunaj Nature 2000*

KAJ FINANCIRA

obnova in izboljšanje habitatov, izboljševanje stanja vrst, obnova ekosistemov, upravljanje območij in testiranje novih načinov upravljanja, krepitev in širitev zavarovanih območij, vzpostavljanje ekoloških koridorjev

TIPIČNI PRIJAVITELJI

upravljavci območij, občine, lastniki zemljišč, NVO

Varovanje vrst
SAFEGUARDING OUR SPECIES

Ukrepi za vrste, ki presegajo obnovo prostora

KAJ FINANCIRA

neposredno varstvo vrst – zmanjševanje smrtnosti, groženj, konfliktov in drugih neposrednih pritiskov ter vpliva invazivnih vrst, ozaveščanje in vključevanje deležnikov, spodbujanje sobivanja

TIPIČNI PRIJAVITELJI

NVO, javni zavodi, upravljavci infrastrukture, strokovne ustanove

Projekt lahko poveže obe področji. Ključna sta jasen naravovarstveni cilj in dokazljiv učinek –> merljivo izboljšanje stanja vrst.

*Zunaj Nature 2000 le za izboljšanje povezljivosti omrežja ter z dolgoročno pravno zaščito ali pogodbo.

KAKŠNI PROJEKTI SODIJO SEM

Tipični projekti NATURE

KDO VODI	KAJ NAREDI
upravljavec zavarovanega območja	obnovi mokrišče in vzpostavi vodni režim, primeren za ciljne habitate in vrste
občina s partnerji	vzpostavi ekološki koridor in odpravi ovire za prehajanje ciljnih vrst
naravovarstvena NVO	z lastniki obnovi vrstno bogate travnike in zagotovi ustrezno košnjo
upravljavec infrastrukture	prilagodi daljnovode ali ceste, da zmanjša smrtnost ciljnih vrst
javni zavod ali NVO	odstrani invazivno tujerodno vrsto in obnovi prizadeti habitat
raziskovalna ustanova	koordinira konzorcij, v katerem upravljavci in lastniki izvedejo ukrepe na terenu

NATURE - PROSTOR ZA NARAVO

Obnova in upravljanje habitatov

- **Mokrišča in šotišča:** obnova vodnega režima in ogljično bogatih ekosistemov
- **Travišča in kmetijska krajina:** vrstno bogate površine in habitati za opraševalce
- **Reke:** odstranitev zastarelih pregrad, obnova poplavnih ravnic in obrežnih habitatov
- **Gozdovi:** sonaravno gospodarjenje in varstvo starih gozdov
- **Mestna narava in koridorji:** zelena infrastruktura in povezovanje območij

> Prednost imajo ukrepi iz PAF in nacionalnega načrta za obnovo narave.

PRILOŽNOST - UREDBA O OBNOVI NARAVE

LIFE kot orodje za obnovo narave

- Uredba zahteva ukrepe obnove na **vsaj 20 %** kopnega in morja EU do 2030 in v vseh ekosistemih, ki obnovo potrebujejo, do 2050
- Države članice ukrepe določijo v **nacionalnem načrtu za obnovo narave**
- Pričakovani so merljivi rezultati: hektarji habitata v dobrem stanju, stanje vrst
- Projekti LIFE, ki izvajajo ukrepe iz tega načrta, imajo prednost*

> ***Prioriteta je vedno stanje habitatov in vrst.**

Zaraščen travnik

vrstno bogat travnik

Prekinjena reka

prosto tekoča reka

Izsušeno mokrišče

obnovljen vodni režim

NATURE - VAROVANJE VRST

Manj groženj za ciljne vrste

> Prednost imajo vrste v neugodnem in slabem, slabšajočem se stanju, prednostne ptice in ogrožene vrste z rdečih seznamov.

- **Smrtnost:** trki, povoženje in električni udar na infrastrukturi, nezakonit odstrel in zastrupljanje
- **Invazivne tujerodne vrste:** preprečevanje širjenja, odstranitev in spremljanje ponovnega pojava
- **Sobivanje:** konkretni ukrepi za manj konfliktov med ljudmi in velikimi zvermi ali drugimi vrstami
- **Ogrožene populacije:** boljši razmnoževalni uspeh in manj neposrednih pritiskov
- **Ponovna naselitev:** le ob izpolnitvi strogih pogojev glede izvedljivosti, tveganj ter stroškov in koristi

KLJUČNE ZNAČILNOSTI PROJEKTA NATURE

Kaj ocenjevalci iščejo

1	**Jasen naravovarstveni cilj**	ciljne vrste in habitatni tipi, njihovo stanje in konkretne grožnje
2	**Merljiv učinek**	obnovljeni hektarji, stanje populacij in kakovost habitatov, izraženo s kazalniki LIFE (LPI)
3	**Ukrepi na terenu**	preverjene ali nove rešitve v obsegu, ki omogoča dokazljiv rezultat
4	**Izvedljivost**	dostop do zemljišč, dovoljenja in soglasja
5	**Življenje po projektu** najpogostejša slabost prijav	Rezultate je treba ohraniti **vsaj 20 let** po koncu projekta, s pravno zaščito ali pogodbo za vsaj 20 let

POGOSTA PAST PRI PRIPRAVI

Študija še ne obnovi habitata

Poznavanje problema mora voditi do ukrepov, ki izboljšajo stanje ciljnih vrst ali habitatov.

KAJ TO POMENI V PRAKSI

1. **Izhodišče**
   podatki o stanju ciljnih vrst, habitatov in pritiskov na izbranih lokacijah

2. **Načrti morajo biti sprejeti**
   za upravljavske načrte ali določitev območij potrebujete pismo pristojnega organa; če do konca projekta niso sprejeti, so stroški lahko neupravičeni

3. **Dokazljiv rezultat**
   spremljanje pokaže, kaj se je zaradi ukrepov izboljšalo

> **Dejavnost in učinek nista isto:** število delavnic ni enako boljšemu stanju ciljne vrste.

KAKO SESTAVITI PROJEKT ZA NARAVO

Od ideje do prijave: kaj se pričakuje od vas

1

Problem

katere vrste ali habitate ogroža kateri pritisk in kateri cilj EU naslavljate

2

Partnerji

kdo izvede ukrepe, kdo upravlja območje in kdo zagotovi strokovno podporo

3

Deležniki

lastniki, uporabniki zemljišč in pristojni organi sodelujejo že pri pripravi

4

Izhodišče in kazalniki

izhodiščno stanje, ciljne vrednosti in spremljanje učinka

5

Načrt za po projektu

dolgoročno upravljanje, financiranje in prenos uspešnih pristopov

KAKO SESTAVITI PROJEKT ZA NARAVO

Od problema do merljivega učinka

1 Problem	2 Ukrep	3 Rezultat	4 Učinek
Mokrišče	invazivna vrsta izpodriva ciljni habitatni tip	odstranitev invazivne vrste	40 ha očiščenih površin	**habitat v dobrem stanju, ohranjen vsaj 20 let**
Reka	pregrade preprečujejo selitev rib	odstranitev treh pregrad	25 km znova prehodne reke	**večja populacija ciljnih vrst rib**

Aktivnosti niso učinki. LIFE financira spremembo stanja narave.

SKLOP

Upravljanje in informiranje

KAKŠNI PROJEKTI SODIJO SEM

Tipični projekti GOV

KDO VODI	KAJ NAREDI
javni organ s partnerji	izboljša sodelovanje nadzornih služb pri preprečevanju nezakonitega poseganja v naravo
NVO in pravni strokovnjaki	okrepijo sodelovanje javnosti in dostop do pravnega varstva v zadevah narave
javni zavod s partnerji	uvede orodje za odločanje in ga uporabi pri upravljanju zavarovanih območij
nosilec zaključenega projekta LIFE	odpravi ovire, da preverjeno rešitev prevzamejo novi uporabniki

> **Prenos rešitev:** izvirni projekt mora biti zaključen s predloženim končnim poročilom in ga koordinira upravičenec izvirnega projekta. Novi projekt ustvari pogoje za širitev, ne izvede je sam.

Ozaveščanje, ki spremeni prakso

Prijava mora dokazati, da je nizka ozaveščenost ključna ovira za izvajanje naravovarstvene politike.

KAJ TO POMENI V PRAKSI

Široka pokritost

cela država, več držav ali celoten sektor

Jasna ciljna skupina

lastniki zemljišč, uporabniki prostora ali sektor, ki lahko odpravi oviro

Merjenje spremembe

delež ciljne skupine, ki pozna problem, in število uporabnikov, ki so prevzeli novo prakso

Rezultat po projektu

odgovorni izvajalci in sredstva za nadaljevanje nove prakse

> Prednost ima ozaveščanje o koristih omrežja Natura 2000.

KAM SODI MOJ PROJEKT?

Odločite se po glavnem cilju

ČE JE VAŠ GLAVNI CILJ …		PRIJAVITE SE V …
obnoviti habitat ali povezati življenjske prostore	→	**NATURE**
zmanjšati neposredno smrtnost ogroženih vrst	→	**NATURE**
obnoviti reko ali mokrišče, kar zmanjša tudi poplavno tveganje	→	**NATURE** če je glavni cilj stanje habitata **CLIMA, prilagajanje** če je glavni cilj podnebno tveganje
izboljšati izvajanje naravovarstvene zakonodaje	→	**GOV**
v vsej državi spremeniti prakso, ki ovira varstvo narave	→	**GOV**
zmanjšati onesnaževanje kot glavni okoljski cilj	→	**ENV**

Kaj je pri stroških posebnega za naravo

75 % sofinanciranja	le če projekt cilja izključno na prednostne habitate in vrste
Nakup zemljišč	upravičen pod strogimi pogoji, med drugim mora biti nujen za cilje projekta, zemljišče trajno namenjeno varstvu narave
Najem in odškodnine	dolgoročno, praviloma 20 let ali več; plačila javnim organom niso upravičena (izjema: kratkoročni najem in odškodnine občinam)
Prispevek EU nad 5 mio EUR	izjemen učinek in podrobna utemeljitev stroškov

ZAKLJUČEK

Za zapomniti

1. Glavni cilj: boljše stanje vrst in habitatov ali učinkovitejše izvajanje zakonodaje
2. Jasno izhodišče, konkretni ukrepi in merljiv naravovarstveni učinek
3. Lastniki, upravljavci in pristojni organi sodelujejo že pri pripravi
4. Rezultati morajo zdržati **vsaj 20 let** po koncu projekta
5. Podrobnosti razpisov 2027: info dan ob objavi razpisov, **april 2027**

life-slovenija.mope@gov.si
www.lifeslovenija.si